

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: TIL PEDER MAGNUS TROJEL.

Citation: Ewald, Johannes: "TIL PEDER MAGNUS TROJEL.", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 360. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353510674816.pdf> (tilgået 22. september 2021)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

TIL PEDER MAGNUS TROJEL.

✕ Det er en af mine Lyksaligheder, min bedste Trojel, at viide dig min Ven, min varme Ven - og ifølge heraf er det min Stolthed, at troe mig fuldkommen kiendt af dig. Men om du og kiendte mig mindre, skulde Jeg dog agte hvert Ord for spildt, hvormed Jeg bevidnede dig den Glæde, den Opløffelse, det søde Enthusiasme, som dit, og effter 361 din Forsikkring saa mange Danskes ædle Tilbud har skiænket min Siæl - Det er Natur - du vil endog troe mig uden mange Bekræfftelser, naar Jeg siger dig, at saa kiærkomment som mine Huuslige Omstændigheder naturligviis maae gjøre mig et Tilbud af denne Art; min Egennytte dog endnu neppe har kundet faae enten Tiid eller Rum, til at tage Deel deri, for de ædlere Lidenskaber, som det har satt i Giæring. De som gjøre mig den Ære, at troe mig Digter, vil endnu finde det blot Natur, at Jeg først maatte giennemføle alt det smigrende deri, førend Jeg kunde tænke paa det nyttige - Hvad for et Begreb om Udkomme, eller Bequemmelighed eller Vellyst kan komme op ved Siden af den Tanke at være agtet, og elsket af sit Folk, - og af Danske? - Thi dette forædler virkelig Tanken for enhver, som kjender vor NationalCaracteer - de billige, de Undseelige, de giæstfrie Cimbrer, ere ikke vante til at agte nogen blot for Landsmandskab Skyld - Følgelig - men nu seer du, hvor stolt du allerede har giordt mig - ligemeget - det er kun en kold Compliment, om det overalt er nogen, at sige sine Velyndere, at man troer sig aldeles uværdig til deres Yndest - Om Jeg og troede mig nu at være det saa maatte dog Medusa eller en anden forsteenende Gnome have overseet mig, om Jeg tænkte at blive det længe effter slig en Opmuntring - Men nok herom - Denne Materie fører kun alt for liige til en Egoisme, der icke aldtiid er saa behagelig for andre som for os selv. Jeg vil kun lægge til, at ved min Ære og min Sam vittighed, ingen Konge paa Jorden kunde gjøre mig et Tilbud, som var saa smigrende for min Art af Ambition, og overalt for mit heele Hiærte, som det omtalte - Naar Jeg har sagt saameget bør hverken du eller nogen tvivle paa min sande min levende Taknemmelighed; endog førend Jeg eengang har tænkt paa dets mig saa vigtige oeconomicke Fordeele; Men det er Tiid at Jeg taler

362 om disse da det er egentlig i Hensigt til dem, at du begiærer mit bestemmende Svar - det falder mig icke saa let, at udvikle mit Hiærtes inderste Tanker nu, som før - jeg vil imidlertid forsøge det -

✕ Det er positivt vist, at Jeg betragter den Vished, at kunde faae mit Udkomme af mine Landsmænd, ikke alleene som den væsentligste Ære, ikke alleene som et ægte Beviis paa deres Yndest, og følgelig som den reeneste Kilde til Vellyst; men og blot oeconomicke betragtet som en virkelig Riigdom, som en Skatt, hvis Besiddelse glæder og beroeliger mig meer end Jeg havde tænkt at en Skatt nogentiid kunde det - Jeg betragter den, som en sand Harpax betragter sin fyldte PengeKiiste - - Jeg er glad, usiigelig glad ved at eye den - men - maae jeg legge til, at dersom Omstændighederne tillod mig det, Jeg da liigesom han, neppe skulle nenne at røre den? og det ved min Ære icke af nogen utiidig eller dum Ambition - jeg tænker desuden oven til at have forklaret mig tydelig nok i den Hensigt - men fordi Jeg for det første er overbeviist om, at man icke uden et yderligt Nødsfald bør falde sine Venner besværlig i Pengesager - og det for det andet er usiigelig sødere, at viide sig en Resource, end at bruge den - Taaelige Omstændigheder forudsatte, skulle jeg følgelig med det oprigtigste det varmeste Hiærte takke mine Velyndere for den beroeligende Vished de havde skiænket mig, og bede dem forbeholde mig den, som min kiæreste Tilflugt i Nøden -Spørgsmaalet bliver da hvorledes mine Omstændigheder nu ere. - Jeg vil oprigtig legge dig dem for Øynene, og saa bede dig og mine øvrige Venner selv dømmе - Jeg har for nærværende Tiid Forraad til det nødvendigste, omtrænt i et halvt Aar - og for Resten i Verden intet - I 2 Aar har ArvePrindsen skienket mig aarlig en Gratification af 100 Rd. - men man har ladet mig forstaae, at Jeg neppe tør begiære den, eller kan vænte den i Aar, da Jeg har

363 faaet saa mange Penge ved min Balder - da jeg nu om det er Guds Villie baade giærne vil leve lidt længere end et halvt Aar, og der er mange Slags Ting som Jeg giærne ville have og nok kunde bruge foruden det nødvendigste, saa er den Udvey som først og naturligst og uden mine Venners Ædelmod, alleene aabner sig for mig - Arbeyde - og det icke de søde vellystige Udøselser af en med Glæde og store Billeder opfyldt Siæl, som man meget uegentlig kalder Digteriske Arbeyder, da de kun ere Digteriske Lættelser - men sandt naturligt Arbeyde, saaledes som det blev vor første Fader paalagt, og endda saa meget vanskeligere end blot mechanisk som det er en munter Skoeler Hest vanskeligere at gaae for Plov end en Krallike - Thi det forstaaer sig, at naar Jeg skal skrive propter panem lucrandum, jeg da icke tør rette mig effter min egen Siæl, icke effter dens Hæng dens Luuner, dens Evner eller dens Biefald; men blot effter andres, - icke effter de Tilkommende Slægters; men de nu levendes, og iblandt disse icke effter de Vittiges og Oplystes; men effter de fornemmes og Riiges, icke effter faae Kienderes; men effter Mængdens - Alt dette er nu icke mindre end let og behageligt; men det har endda en uundgaelig Følge, som er lidt værre end ubehagelig - Jeg har icke nødig at siige dig at det er den liigeste Vey til Maadelighed - og Forglemmelse - om icke - men ney min Siæl kan icke udføre denne Tanke - den skal den kan icke føre mig saa dybt, endskiøndt enhver maae tilstaae, at der er et større Rum imellem en Poet og en Versemager end imellem en

Verse-mager og en Skiælm. Naar man imidlertid tiltroer sig en Digterisk Ære, og sætter mindste Priis derpaa saa bliver det aldtid tungt at skicke den til Bageren for Brød -

☒ Saaledes ere mine nu værende Omstændigheder, og endskiøndt de icke just kan kaldes utaalelige, saa ere de dog som du seer generende nok - men kan

364 de berettigede mig til at ville leve paa mine Venners Bekostning, og stød Jeg icke Fare for naar Jeg saaledes Aarlig uden alle Vilkaar af Arbeyde tog imod deres Penge, da tillige at berøve mig deres langt kiærere Agt? - Døm du min beste Ven, og Jeg vil følge din Dom - Thi Jeg veed at du vil være liige saa øm over min sande Ære, som du er omhyggelig for min Velfærd - og du er vist bædre istand til at afveye det eene imod det andet end Jeg - Imidlertid beder Jeg dig lægge nøye mærke til 2 Udtryk i mit Spørgsmaal - Jeg siger Aarlig uden alle Vilkaar af Arbeyde? det første fordi Spørgsmaalet her icke er, om en Gave, et Agtelses Tegn eengang for alle, af dem som best fortjene at forestille den Danske Nation - En Lykke som der icke kan være mindste Betænkning i, at Jeg jo med største Glæde og Taknemmelighed og med den roeligste Samvittighed af Verden ville tage derimod, naar den blev tilbudt mig; da det paalagde mine Velyndere saa lidet Tvang for Fremtiden, som de har den Ædelmod at ville paalegge mig, og de da kunde lade være at igientage Deres Godhed, om de saae at jeg icke fortiente den - Jeg har for det andet sagt uden Vilkaar af Arbeyde - fordi det kommer mig for som at disse Vilkaar vare nødvendige til at berolige min Ømhed - og fordi Jeg er overbeviist om, at da de foreskrives mig af et Sælskab som elsker og agter mig, de da langt fra at genere min Siæls Evner, eller engang dens Luuner, tværtimod ville tiene mig til et Æragtigt Paaskud til at frasige mig saadanne Arbeyder som gjøre det alt for meget - Jeg har længe gaaet svanger med en stoer, maaskee en alt for stoer Tanke, som Jeg her vil vove at meddeele dig, blot for at gjøre mig tydelig, og icke at give den ud for andet end en blot Tanke - Skulle det være mig mueligt at skrive et episk Digt? Usiigelig giærne ville Jeg prøve derpaa - og i mange Aar har det allerede været mit kiæreste 365 Formaal - men blot mine snevre Omstændigheder har hindret mig deri - Om nu et Dansk Sælskab slog sig sammen og sagde vi vil have et Episk Digt taget af den Danske Historie, om det er mueligt at faae - Vor gode Ven Ewald skal prøve derpaa, For at han kan leve imidlertid vil vi give ham saameget aarlig, med de Vilkaar at han hvert Qvartal skal foreviise os det han har færdig; og saasnaart han selv icke troer at kunde forbædre det meer nedlegge det baade Makulatur og Reenskrift i vor Forvaring, at vi effter vor godtbefindende kan gjøre det bekiendt eller om det icke duer brænde det paa hans Grav - Men alt dette er kun et Indfald, og som Jeg frygter noget sværmerisk.

☒ Jeg har skrevet en Bog sammen min beste Trojel, for at siige dig det som Jeg kunde have sagt dig i en eeneste kort Periode - at Jeg neml. er Stolt af at imodtage alt det gode som du og mine øvrige gode og sande Venner vil give mig - og det med destostørre Glæde og Taknemmelighed, som min nu værende Situation virkelig gjør mig trængende dertil - og at Jeg dersom De ædelmodig vil paalægge sig det Baand at igientage Deres Godhed Aarl., Jeg da af en meget vel følt skiønt icke ret forstaaet Ømhed, ønskede at de ville paalægge mig noget som dog nogenledes kunde svare derimod - Alt det øvrige overlader Jeg til dig og Dem -

☒ Og nu tuusinde, tuusinde flammende Taksigelser af det Hiærte som du har fyldt med Glæde og Mod og Stolthed - Og saa lev vel min beste, min sandeste Ven - Svar naar du kan; men nu og evig elsk din troeste

☒ Ewald.

☒ Kiøbenh. d. 13de Sept. 78.